

Konservatuvar lisans düzeyi opera bölümlerinde sınıf ve cinsiyet bazında repertuvar seçimi

Class and gender based repertoire selection in conservatory undergraduate level opera departments

Furkan Aktakka¹

¹ Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Eskişehir, Türkiye.

ÖZ

Çalışmanın temel amacı, Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim verilen konservatuvar opera bölümlerinde yapılan şan sınavlarında öğrencilerin icra edecekleri eserleri içeren sınav repertuvarlarının oluşturulma süreçlerinde cinsiyet ve sınıfa dayalı eğilimleri anlamaktır. Bu bağlamda şan sınavlarında kadın ve erkek öğrencilerin sınıf bazında hangi eserleri daha fazla sayıda tercih ettikleri ortaya konulmak istenmektedir. Çalışma kapsamında, sınav repertuvarlarında yer alan eserlerin sınıf ve cinsiyet değişkenleriyle olası korelasyonlarının incelenmesinin yanı sıra bu eserlerin tercih edilme nedenleri de ele alınmaktadır. Betimsel analiz yaklaşımı çerçevesinde yapılan çalışmada, 2008 ve 2023 yılları arasında yapılmış şan sınavları için 127 öğrenci tarafından hazırlanan ve 1518 farklı eseri içeren toplam 623 sınav programından elde edilen niteliksel veriler microsoft excel programı yardımıyla derlenmiş, analiz edilmiş ve istatistiksel veri haline getirilmiştir. Verilerin analiz edilmesi sonucu ulaşılan bulgular özellikle Hazırlık ve Lisans 1. Sınıf düzeyindeki kadın öğrencilerin W.A. Mozart’ın Figaro’nun Düğünü Operasında yer alan L’ho perduta isimli aryasını; erkek öğrencilerin ise F. Schubert’in Winterreise lied serisinin son şarkısı olan Der Leiermann isimli eserini açık bir biçimde daha çok tercih ettiklerine işaret etmektedir. Çalışma kapsamında ulaşılan dikkat çekici bulgulardan birisi de tüm sınıf seviyeleri için ve her iki cinsiyet bağlamında da W.A. Mozart’ın Don Giovanni ve Figaro’nun Düğünü operalarına ait arya formundaki belirli eserlerin baskın bir biçimde daha çok tercih edildiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: konservatuvar, opera, sınav repertuarı, şan eğitimi, şan sınavı

ABSTRACT

The primary aim of this study is to understand the tendencies based on gender and class in the process of forming exam repertoires containing the pieces to be performed by students in vocal exams at conservatory opera departments at the undergraduate level in Turkey. In this context, the study seeks to reveal which pieces are preferred more frequently by female and male students based on their class levels in vocal exams. Within the scope of the study, possible correlations between the pieces included in the exam repertoires and the variables of class and gender are examined, as well as the reasons for the preference of these pieces. Conducted within the framework of a descriptive analysis approach, qualitative data obtained from a total of 623 exam programs prepared by 127 students for vocal exams held between 2008 and 2023, which include 1518 different pieces, have been compiled, analyzed, and converted into statistical data with the help of Microsoft Excel. The findings obtained from the analysis of the data indicate that, particularly female students at the Preparatory and Bachelor’s 1st Year level have a clear preference for the aria “L’ho perduta” from W.A. Mozart’s “The Marriage of Figaro”; whereas male students more frequently choose “Der Leiermann”, the last song from F. Schubert’s “Winterreise” lied cycle. One of the noteworthy findings of the study also reveals that specific aria pieces from W.A. Mozart’s “Don Giovanni” and “The Marriage of Figaro” are dominantly preferred across all class levels and in both gender contexts.

Keywords: conservatory, exam repertoire, opera, singing exam, vocal pedagogy

Furkan Aktakka – faktakka@anadolu.edu.tr

Geliş tarihi/Received: 29.03.2024 – Kabul tarihi/Accepted: 29.10.2024 – Yayın tarihi/Published: 30.12.2024

Telif hakkı © 2024 Yazar(lar). Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) altında dağıtılmıştır.

Copyright © 2024 The Author(s). This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

1. GİRİŞ

Sanatsal ve müzikal ifade biçimlerinin en zengin olanlarından birisi de opera sanatıdır. Çünkü opera sanatı yalnızca müziği değil aynı zamanda oyunculuk, edebiyat ve plastik sanatlar gibi farklı sanat dallarını da bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle bu alanda faaliyet gösterecek bireylerin yetiştirildiği konservatuvarların opera bölümlerinde çok yönlü bir eğitim yaklaşımı uygulanmaktadır. Konservatuvar eğitimi sürecinin önemli bir parçası olan şan eğitimi ise sürecin merkezinde yer almaktadır. Şan eğitimin temel amacıysa öğrencilerin operatik şarkı söyleme dinamiklerine yönelik hakimiyetlerinin artmasını sağlamanın yanı sıra hem geniş bir repertuar bilgisi edinmelerini hem de bu eserleri teknik ve sanatsal ustalıklarla icra etmeyi öğrenmelerini sağlamaktır.

Opera sanatı ve şan eğitimi konularıyla yakından ilişkisi bulunmayan bireyler için kafa karışıklığı yaratabilecek ses eğitimi, şan eğitimi ve şarkı söyleme eğitimi gibi kavramlar birbiriyle yakın ilişki içindedirler. Töreyin (1998) ses eğitiminin, kişiye sesini anatomik ve fizyolojik özelliklerine uygun bir biçimde kullandırma becerisini kazandırabilmek amacıyla, önceden belirlenmiş ilke ve yöntemler dahilinde yürütülen planlı bir süreci ifade ettiğini belirtmektedir. Şan ve şarkı söyleme eğitimi ise hem sese ileri düzeyde dayanıklılık kazandırılması hem de öğrencilerin sanatsal şarkı söyleme becerilerinin geliştirilmesinin amaçlandığı bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

Şan kavramı pek çok insan tarafından insan sesinin müzikal amaçla kullanımını ifade eden bir yaklaşım biçiminde anlaşılmaktadır. Ancak konu biraz daha derinlemesine ele alındığında şan olgusunun, çıkarılan sesin tam olarak istenilen perdede, dolgunlukta ve tınıda üretilebilmesi gibi anlamları da içerdiği ortaya çıkmaktadır. Temel olarak şan; ezgi ve konuşma unsurlarını tek bir potada ustalıklarla eriten şarkıcının, icra ettiği eserdeki duyguyu sesi aracılığıyla etkin bir biçimde dinleyene iletebilmesi olarak da düşünülebilir. Bunun başarılabilmesi için ilk ve en temel kural nefes kontrolüdür. İkinci önemli kural ise ses organlarının olabildiğince serbest ancak kontrollü bir biçimde kullanılması gerekliliğidir. Bu iki konu üzerinde ustalaşan bir şarkıcı hem ses kullanımı hem de müzikal ifade becerisi anlamında oldukça sağlam bir temel edinmiş olacaktır (Shakespeare, 1909).

Şan eğitimi ise temelde, bireyin sesini müzikal bir araç olarak etkin ve yetkin bir biçimde kullanabilmesi için gereken becerilerin geliştirilmesini hedeflemektedir. Bu süreç, hem ses ve nefes kontrolü üzerinde ustalık kazanılmasını hem de müzikal anlayış ve ifade yeteneklerinin artırılmasını amaçlamaktadır. Opera eğitimindeyse ses ve müziğin estetik ve teknik unsurları bütünleştirilerek öğrencilerin hem müzikal performans hem de oyunculuk becerilerinin ileri düzeyde geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda eğitimcilerden, öğrencilerin bireysel şan çalışmalarını yönlendirirken ileri düzeyde metodolojik ve teknik bilgiye sahip olmaları ve bu bilgileri sürece entegre etmeleri beklenmektedir. Aynı zamanda, eğitimin amacına ve öğrencinin kişisel özelliklerine uygun bir öğretim stratejisi benimsemeleri, öğrenciye kazandırılması hedeflenen davranış ve becerilerin içselleştirilmesini sağlamak açısından kritik öneme sahiptir. Ses öğretmenleri, öğrencilerinin ses tipi, özellikleri, müzikal yetenekleri ve bilişsel gelişim düzeyleri gibi unsurları da dikkate alarak, onların teknik ve ifade becerilerini geliştirecek arie antiche, lied, arie vb. gibi farklı biçimlerde eserler çalışmalarını sağlamaktadırlar (Töreyin, 2021).

Repertuar seçiminin şan eğitimi pedagojisinin en kritik unsurlarından birisi olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda belirlenen repertuarlarda öğrencilerin gelişimini en üst düzeyde destekleyecek belirli seviyede zorlayıcı parçalara da yer verilmesi hem teknik hem de sanatsal anlamda ilerlemenin sağlanabilmesi için bir gerekliliktir. Zira repertuarların kolay öğrenilebilen ve icra edilebilen eserlerden oluşması kimi durumlarda öğrencinin gelişimini sınırlayan bir unsur olarak karşımıza çıkabilmektedir. Şan eğitiminin temel amaçları arasında öğrencinin ses kullanım ve müzikal ifade becerilerini en üst seviyeye taşımak olduğu dikkate alındığında öğrencilere kolaylıkla öğrenebilecekleri ve icra edebilecekleri eserler yerine ses kapasitelerini ve teknik yeterliliklerini belirli seviyede zorlayacak eserlerin sunulması pedagojik açıdan daha uygun bir yaklaşım olacaktır.

Mimaroğlu (1995), tarihsel gelişim süreci boyunca çoğunlukla İtalyan bestecilerin baskın etkisinin gözlemlendiği opera sanatının kökenlerinin 16. yüzyılda Floransa'da yaşayan besteciler, şairler ve şarkıcılar grubu olan Camerata'ya kadar uzandığını belirtmektedir. Bu grup, eski Yunan tiyatrosunu örnek alarak müzik ve tiyatroyu birleştirmiş ve yeni bir müzik-tiyatro türü yaratma çabasına girişmiştir. Gösterilen çaba sonucunda opera türü ortaya çıkmıştır. Opera sanatına gösterilen ilgi zaman içinde Avrupa kıtasının dışına çıkarak tüm dünyaya yayılmıştır.

Opera sanatının gördüğü bu ilginin etkileri zaman içerisinde dünyanın pek çok bölgesinde kendini göstermiştir. Opera sanatına gösterilen bu ilginin Türkiye'deki kökenlerinin ise Osmanlı dönemine dek uzandığı görülmektedir. Ertekin (2007), Osmanlı döneminde Avrupa'ya gidip gelen elçilerin, sefaretnamelerinde opera sanatından da bahsettiklerini ve bu sayede Türkiye'de opera sanatına karşı bir ilgi uyandığını belirtmektedir. Bu ilginin bir sonucu olarak III. Selim döneminde, 1797 yılında Topkapı Sarayı'nda yabancı bir topluluğun opera temsili yaptığı bilinmektedir. İstanbul'da inşa edilen tiyatro binalarında opera temsilleri de yapılmış ve bu süreçte İtalyan operası örnek alınmıştır. Cumhuriyet dönemiyle birlikte ve Mustafa Kemal Atatürk'ün yönlendirmesiyle, "Türk halk müziğini temel alıp Avrupa'da geliştirilmiş çok sesli teknik ve yöntemlerin kullanılmasıyla yeni bir müziğin yoğrulması" politikası benimsenmiş ve yetenekli gençler müzik eğitimi için Avrupa'ya gönderilmiştir. Bunun sonucunda Avrupa'daki müzik eğitimlerini tamamladıktan sonra Türkiye'ye geri dönen genç müzisyenler Türkiye'de opera sanatının gelişimine önemli katkılarda bulunmuşlardır.

16. yüzyılda ortaya çıkan opera sanatı ve bu sanat dalının merkezinde bulunan şan eğitimi ve bu eğitime yönelik icra ve eğitim yaklaşımları Türkiye'de ancak 20. Yüzyıldan itibaren etkili bir biçimde kendini göstermeye başlayabilmiştir. Bu nedenle opera sanatı ve şan eğitimine dair Türkiye'de yapılan akademik çalışmaların kısıtlı sayıda olduğu gözlemlenmektedir. Konuyla ilgili alanyazın incelendiğinde yapılmış çalışmalarda sıklıkla belli başlı eserlerin analizine, teknik ve sanatsal zorluklarına odaklanıldığı; ancak repertuvar çeşitliliği ve bu konudaki öğretici/öğrenci tercihleri gibi boyutların göz ardı edildiği anlaşılmaktadır.

Ancak farklı konservatuvarların müfredatlarının farklılıklar gösterebileceği de dikkate alınmalıdır. Zira bir okulun birinci sınıf öğrencisi öğreniminin ilk yılında başka bir okulda üçüncü sınıf seviyesinde uygulanan bir repertuvarla karşılaşabilmektedir. Örneğin, bazı okulların birinci sınıf repertuvarında lied ve Türkçe eserler bulunabilirken başka bir okulda Mozart ariyaları yer alabilmektedir. Bu durum, sınav repertuvarının belirlenmesinde sürecinde önemli farklılıklar yaratmakta ve öğrencilerin aynı düzeyde oldukları varsayılan sınavlarda bile eserleri farklı beceri seviyelerinde icra etmeleri sonucunu doğurabilmektedir.

Alanyazın incelemesi sonucunda araştırma konusuyla dolaylı olarak ilişkisi bulunan çalışmalarla karşılaşmıştır. Örneğin Kudret ve Temiz (2017) Türkiye'deki müzik eğitimi anabilim dallarında verilen ses eğitimi derslerinde kullanılan repertuvarı belirlemeyi ve bu repertuvarın belirlenme nedenlerini ortaya çıkarmaya yönelik olarak yaptıkları çalışmada öğrencilerin teknik bilgisi, müzikalite seviyesi ve entonasyonunun repertuvar seçiminde önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aksen (2021) çalışmasında konservatuvarlarda verilen şan eğitiminin farklı müzik türleri için yeterliliğini mercek altına almış, öğrenci ve eğitimcilerin sahip olması gereken niteliklerin yanı sıra ses rengine uygun şan egzersizlerinin yapılması gerekliliğini vurgulamıştır. Evren (2018) Türkiye'deki güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümlerinde verilen ses eğitimi derslerine yönelik olarak müfredat önerilerinde bulunmuştur. Şakalar ve Sağer (2018) Türkiye'de verilen şan eğitiminin tarihsel sürecini ele almışlar ve bu eğitimin yerelden evrensel uzanabilmesi için Türkçe eserlerin de çalışılması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Özkut (2015), çalışmasında İzmir, Ankara ve İstanbul'da yer alan Devlet Konservatuvarlarından veriler toplamış ve hazırlık/lisans 1 düzeyi öğrencilerinin eğitimi esnasında eğitimcilerin ne gibi yöntemler izlediklerini ele almıştır. Baydağ (2020) ses eğitiminde repertuvar seçiminin ve öğrencilerin gelişimine uygun yeni materyallerin keşfedilmesi gerekliliğinin önemini vurgulamış ve konu üzerine yapılmış araştırmaların sınırlı sayıda olduğunu belirtmiştir. Töreğin (1998) Türkiye Türkçesi'nin şan eğitiminin amaçları, ilkeleri ve yöntemleriyle uygunluğunu belirlemeyi amaçlamış ve bu doğrultuda önerilerde bulunmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bir opera öğrencisinin yetiştirilmesi dikkat ve uzmanlık gerektiren, oldukça hassas bir süreçtir. Bu nedenle konservatuvar lisans düzeyi opera bölümlerinde verilen şan dersleri bireysel olarak yapılmaktadır. Her bir şan öğrencisinin ses karakteristiği, müzikal kapasitesi, artistik becerisi, yaşı, tecrübesi ve gelişim hızı farklılık gösterebilmektedir. Bu durum, şan hocasının her bir öğrencisi için zaman zaman farklı eğitim yaklaşımlarına başvurması gerekliliğini de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda şan hocası öğrencisinin geleceğine dair başarılı bir opera şarkıcısı olma amacının dışında lied şarkıcılığı, konser şarkıcılığı veya koristlik gibi farklı amaçlar da belirleyebilir. Bu durum şan eğitimi sürecinin doğal bir parçasıdır. Zira her bir öğrencinin beceri seviyesi farklı olduğu için uygulanması gereken çözüm yöntemleri de farklılıklar gösterebilecektir.

Şan eğitimi sürecinin önemli aşamalarından birisi de şan sınavlarıdır. Şan eğitimcileri hem bağlı oldukları okulun müfredatını hem de öğrencilerinin ses yapısı, karakteri, gereksinimi ve tercihlerini dikkate alarak bireysel sınav programları oluşturmaktadırlar. Bu süreç araştırmanın yapıldığı Anadolu Üniversitesi Devlet

Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Anasanat dalında verilen şan eğitimi için de aynı biçimde ilerlemektedir.

Çalışmanın amacı, araştırmanın yürütüldüğü kurumdan dalından mezun olmuş veya öğrenimini sürdüren öğrencilerin şan sınavları için seçtikleri eserleri sınıf ve cinsiyet bağlamında karşılaştırmak ve aradaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu bağlamda, araştırmada şu sorulara cevap aranacaktır: Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Anasanat dalında yapılan şan sınavları için oluşturulan sınav repertuvarlarının belirlenmesinde etkili olan faktörler nelerdir? Öğrencilerin sınıf düzeyleri, cinsiyetleri ve repertuvar tercihleri arasında bir ilişki var mıdır? Çalışmanın bulguları bağlamında opera öğrencilerinin sınav repertuvarlarına almaları için eser önerisinde bulunulabilir mi?

Araştırmanın evrenini Türkiye’de bulunan konservatuvarların lisans düzeyinde eğitim verilen opera bölümleri oluşturmaktadır. Ancak bu kurumların tümünden mezun olmuş veya öğrenimini sürdürmekte olan öğrencilerin geçmişten bugüne dek hazırladıkları tüm sınav programlarının hangi sınıf düzeyinde icra edildiğine dair bilgi edinilmesi mümkün olmadığı için araştırmanın yürütüldüğü kurumda yapılan şan sınavları için oluşturulan sınav programları örneklem olarak belirlenmiştir. Bahsedilen kurumda 20 yılı aşkın bir süredir opera ve şan eğitimi verilmektedir. Bu kurumun evrene dair çıkarsama yapılabilmesi için geçerli bir örneklem olduğu ve araştırma evrenini tutarlı bir biçimde temsil ettiği varsayılmaktadır. Yapılan çalışma yalnızca bu kurumda yapılan vize ve final şan sınavları için hazırlanmış sınav programlarında yer alan verileri odağına almaktadır. Bu bağlamda araştırmada işlenen veriler sınav programlarında yer alan sınıf düzeyi, cinsiyet ve icra edilen eserlere dair bilgilerle sınırlandırılmıştır. Çalışmada, öğrencilerin ses renkleri ve ses karakterleri öğrencilik sürecinde her zaman kesin bir biçimde ortaya çıkmayabildiği için ses sınıflandırması yapılmamış; veriler kadın ve erkek sesleri olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir.

Bahsedilen kurumda Hazırlık, Lisans 1, Lisans 2, Lisans 3 ve Lisans 4 olmak üzere toplam 5 sınıf düzeyinde eğitim verilmektedir. Bu durum 2021 yılında yapılan yönetmelik değişikliğine kadar bu şekilde ilerlemiş, değişiklikte birlikte Hazırlık sınıfı kaldırılmış ve eğitim süresi 4 yıl olarak güncellenmiştir. Bu bağlamda şan eğitiminin başlangıç seviyesine dair önemli bilgiler içermesi nedeniyle çalışmada Hazırlık sınıfına dair veriler de yer almaktadır.

Kurumda 2008-2023 yılları arasında yapılan vize ve final sınavları için hazırlanmış sınav programları incelenmiştir. Aradaki 15 yıllık sürece dengeli bir biçimde yayılan bu programlardan yalnızca ulaşılabilen 666 adedi incelemeye alınmış, bunlardan sınıf bilgisi içermeyen 43 adedi elenmiş ve geriye kalan 623 program analiz edilmiştir. Bu programlar toplamda 28 farklı şan hocası tarafından çalıştırılan 127 öğrenciye aittir. Bu programların 334’ü kadın öğrencilere, 289’u ise erkek öğrencilere aittir.

Kurumda yıl bazında 2 vize ve 2 final olmak üzere toplam 4 sınav yapıldığı düşünülecek olursa her bir öğrencinin 5 yıllık eğitimi süresince toplamda 20 sınava girdiği anlaşılmaktadır. Burada öğrenim gören tüm öğrencilerin sayısı ise yine yıllık bazda ortalama 40 öğrenci olarak hesaplanmaktadır. Bu 40 öğrencinin her birinin yıllık bazda 4’er kez sınava girdiği düşünülürken toplamda 160 sınav programı hazırlandığı bilgisine ulaşılabılır. Hazırlanan 160 sınav programı ve verilerin toplandığı süreç olan 15 yıl çarpıldığında toplamda 2400 adet sınav programı hazırlanmış olduğu anlaşılmaktadır. Covid salgını ve 2023 yılı başında yaşanan deprem felaketi nedeniyle online yapılan sınavlar için program hazırlanmadığı dikkate alındığında sonuç olarak verilerin toplandığı süreçte yaklaşık 2000 sınav programı hazırlanmış olduğu bilgisine ulaşılabılır. İncelenen 623 adet sınav programı ise toplam rakamın yaklaşık 1/3’ü oranındadır. Bu oran çalışmada kullanılan verilerin geçerlik oranını ifade etmektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Ulaşılan bulguların, Türkiye’de opera ve şan eğitimi verilen konservatuvarlardaki eğitimciler ve bu kurumların idarecileri için önemli ve faydalı bilgiler sunması beklenmektedir. Türkiye genelindeki diğer konservatuvarlarda gerçekleştirilecek benzer araştırmalar sonucunda elde edilecek verilerin karşılaştırılması, Türkiye’de bu alanda ulusal eğitim stratejilerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak değerli iç görüler sunacaktır. Araştırma, Türkiye’deki konservatuvarlarda verilen opera ve şan eğitimi çerçevesinde yapılan şan sınavlarında sıklıkla tercih edilen eserlerin hangileri olduğuna ilişkin veri sağlamakta ve bu konu üzerine gelecekte çalışmayı hedefleyen araştırmacılar için bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Türkiye’de opera ve şan eğitimi verilen konservatuvarlardaki eğitim dinamiklerine dair yapılmış akademik çalışmaların kısıtlı sayıda olduğu dikkate alındığında yapılan çalışmanın mevcut alanyazına önemli bir katkıda bulunacağı ve bu alandaki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın yapıldığı kurumda yapılan şan sınavlarından önce, seslendirilecek eserlere dair bilgilerin yer aldığı bir sınav programı hazırlanmakta ve bu program sınav başlangıcında sınav komisyonuna iletilmektedir. Araştırmada işlenen veriler bu sınav programlarında yer alan bilgilerin derlenmesi yoluyla toplanmıştır. Sınav programlarında yer alan tüm bilgiler Microsoft Excel programı yardımıyla dijital ortama aktarılmış ve analiz edilmiştir.

İşlenen sınav programlarında yer alan bilgiler şu başlıklar altında dijital ortama aktarılmıştır: Öğrencinin Adı-Soyadı, Öğrencinin Cinsiyeti, Öğrencinin Ses Rengi, Sınav Yılı ve Dönemi, Öğrencinin Sınıfı, Vize Eserleri, Final Eserleri, Şan Hocasının Adı-Soyadı.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden betimsel analiz yaklaşımı çerçevesinde yapılmıştır. Bu yaklaşıma göre veriler önceden belirlenmiş bir temaya göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır. Burada amaç, ulaşılan bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır. Bu şekilde elde edilen veriler ilk adım olarak sistematik ve açık bir şekilde tanımlanmaktadır. Sonrasında bu tanımlamalar açıklanıp, yorumlanmakta ve neden-sonuç ilişkileri incelenerek sonuçlara ulaşılmaktadır. Betimsel analizin 4 aşaması bulunmaktadır. İlk aşamada betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulmakta, ikinci aşamada veriler tematik çerçeveye göre işlenmekte, üçüncü aşamada bulgular tanımlanmakta ve dördüncü aşamada bulgular yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Betimsel araştırma; yaşayanların, var olanların ve yaşananların ne olduğunun tanımlanması ve açıklanmasına yönelik bir yaklaşım biçimi olarak da düşünülebilir. Bu bağlamda bu araştırmada geçmişte yaşanan ve halen varlığını sürdürmekte olan olgular ele alınmaktadır. Betimsel araştırmanın bir alt sınıfında yer alan boylamsal araştırma yaklaşımında ise tümüne ulaşılması imkânsız olan verilere ulaşmak yerine evreni temsil edecek nicelik ve nitelikte bir örneklem belirlenmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2014).

Araştırmanın yapıldığı kurumda görev yapmakta olan araştırmacı, çalışmada işlenen verilerin kaynağı olan şan sınav komisyonlarında yer almıştır. Araştırmacının bu bağlamda veri toplama aracı olmasının yanı sıra katılımcı rolü de bulunmaktadır.

2.1. Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri:

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 11.01.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 649947

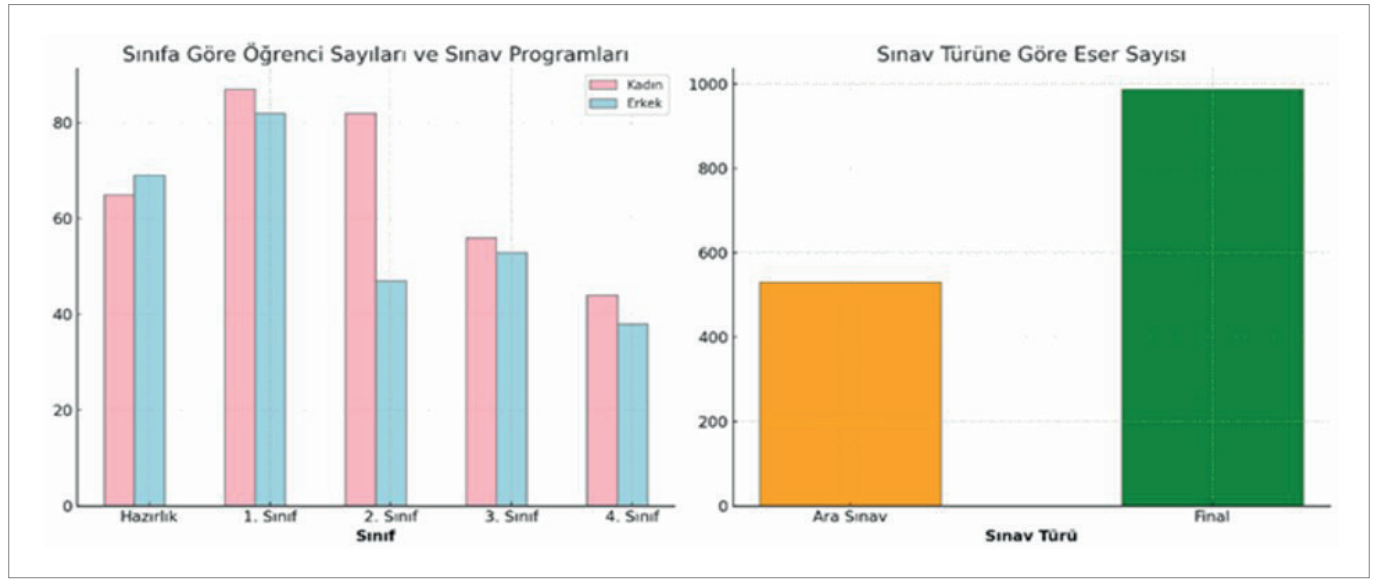
3. BULGULAR

Sınıf bazında Hazırlık sınıfında 65 kadın ve 69 erkek olmak üzere toplamda 134, 1. Sınıfta 87 kadın ve 82 erkek olmak üzere toplam 169, 2. Sınıfta 82 kadın ve 47 erkek olmak üzere toplam 129, 3. Sınıfta 56 kadın ve 53 erkek olmak üzere toplam 109, 4. Sınıfta 44 kadın ve 38 erkek olmak üzere toplam 82 adet sınav programı incelenmiştir.

İncelenen programlarda toplamda 1518 adet esere dair bilgi bulunmaktadır. Bunlardan 531 adedi vize sınavlarında 987 adedi final sınavlarında icra edilmiştir. Sınav programlarının sınıf bazındaki dağılımı ve sınav türüne göre eser sayısı dağılımı Şekil 1'de belirtilmektedir.

Şekil 1

İncelenen Programların Sınıf-Cinsiyet ve Sınav Türü Bazında Dağılımı

3.1. Hazırlık Sınıfı

Hazırlık sınıfında 65 kadın 69 erkek öğrenciye ait olmak üzere toplam 134 öğrenciye ait sınav programı incelenmiştir. Burada yer alan eser sayısı toplam 198'dir; bunlardan 78'i vize sınavlarında, 120'si final sınavlarında seslendirilmiştir. Hazırlık sınıfındaki kadın öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 sıradaki eserler Tablo 1'de belirtilmektedir.

Tablo 1

Hazırlık Sınıfındaki Kadın Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	W.A. Mozart	L'ho perduta	27 kez
2.	W.A. Mozart	Deh vieni non tardar	18 kez
3.	W.A. Mozart	Voi che sapete	16 kez
4.	W.A. Mozart	Vedrai carino	16 kez
5.	G. Caccini	Amarilli, mia bella	14 kez

Tablo incelendiğinde W.A. Mozart'a ait bestelerin sayıca baskın olduğu görülmektedir. İlk 3 sıradaki eserler Figaro'nun Düğünü operasında yer alan Cherubino ve Susanna; 4. sıradaki eser ise Don Giovanni operasında yer alan Zerlina karakteri için bestelenmiş ariyallardır. Hazırlık sınıfındaki erkek öğrencilerin en çok seslendirdikleri eserler arasında yer alan ilk 5 eser Tablo 2'de belirtilmektedir.

Tablo 2

Hazırlık Sınıfındaki Erkek Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	F. Schubert	Der Leiermann	19 kez
2.	T. Giordani	Caro mio ben	18 kez
3.	W.A. Mozart	Notte giorno faticar	17 kez
4.	A. Scarlatti	Gia il sole dal gange	17 kez
5.	W.A. Mozart	Deh vieni alla finestra	15 kez

İlk sırada yer alan eser lied, ikinci ve dördüncü sırada yer alan eserler ise arie antiche formundadır. Üçüncü ve beşinci sırada yer alan eserler yine W.A. Mozart'ın Figaro'nun Düğünü ve Don Giovanni operalarında yer alan erkek karakterlere ait aryalardır. Ses aralıkları bakımından incelendiğinde ise tüm eserlerin yine orta ses aralığında (A3-F4) konumlandığı görülmektedir.

3.2. 1. Sınıf

87'si kadın ve 82'si erkek olmak üzere toplamda 169 lisans 1. Sınıf öğrencisi tarafından hazırlanmış sınav programlarının içerdiği verilere göre seslendirilen toplam eser sayısı 390'dır. Bu eserlerin 150'si vize sınavlarında, 240'ı ise final sınavlarında seslendirilmiştir. Lisans 1. sınıfta öğrenim gören kadın öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 3'te belirtilmektedir.

Tablo 3

1. Sınıftaki Kadın Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	W.A. Mozart	L'ho perduta	17 kez
2.	W.A. Mozart	Vedrai carino	9 kez
3.	G. Caccini	Amarilli, mia bella	7 kez
4.	G.F. Handel	Lascia ch'io pianga	6 kez
5.	F. Schubert	Heidenröslein	6 kez

Listeye göre kadın öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk iki eserin W.A. Mozart'ın Figaro'nun Düğünü ve Don Giovanni operalarında yer alan kadın karakterler için bestelenmiş aryalardır. 3. sırada yer alan eser arie antiche, 4. sırada yer alan eser barok arya, 5. sırada yer alan eser ise lied formundadır. Ses aralıkları bağlamında incelendiğinde L'ho perduta F4-F5, Vedrai carino G4-G5, Amarilli mia bella D4-D5, Lascia ch'io pianga F3-G4 biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Bu listede ve sonraki listelerde yer alan lied ve arie antiche formundaki eserlerin ses aralıkları değerlendirmeye alınmayacaktır çünkü bu eserlerin şan sınavlarında orijinal tonlarında seslendirilme zorunluluğu bulunmamaktadır. Lied ve arie antiche formundaki eserler ses türü ve karakterine göre farklı tonlarda da icra edilebilmektedir. Lisans 1. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 4'te belirtilmektedir.

Tablo 4

1. Sınıftaki Erkek Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	F. Schubert	Der Leiermann	11 kez
2.	W.A. Mozart	Notte giorno faticar	8 kez
3.	R. Schumann	In der Fremde	8 kez
4.	T. Giordani	Caro mio ben	7 kez
5.	V. Bellini	Vaga luna che inargenti	5 kez

Tabloda 2 lied, 1 ariette, 1 arie antiche ve Vincenzo Bellini tarafından bestelenen 1 şarkı bulunduğu görülmektedir. Ses aralıkları bağlamında ele alındığında listede yer alan tüm eserlerin orta ton ses aralığında (A3-F4) bestelendiği anlaşılmaktadır.

3.3. 2. Sınıf

82'si kadın ve 47'si erkek olmak üzere toplamda 129 lisans 2. Sınıf öğrencisi tarafından hazırlanmış sınav programlarının içerdiği verilere göre seslendirilen toplam eser sayısı 334'tür. Bunlardan 121 tanesi vize, 213 tanesi final sınavlarında seslendirilmiştir. Lisans 2. sınıfta öğrenim gören kadın öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 5'te belirtilmektedir.

Tablo 5

2. Sınıftaki Kadın Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	W.A. Mozart	Voi che sapete	9 kez
2.	W.A. Mozart	Batti batti	8 kez
3.	W.A. Mozart	L'ho perduta	8 kez
4.	W.A. Mozart	Porgi amor	6 kez
5.	F. Schubert	Lachen und weinen	5 kez

Tabloda yer alan ilk 4 eserin W.A. Mozart'ın bestelediği Figaro'nun Düğünü operasında yer alan kadın karakterlere ait aryalar olması dikkat çekicidir. Eserler ses aralıkları bağlamında incelendiğinde sonuçlar şu şekilde ortaya çıkmaktadır: Voi che sapete C4-F5, Batti batti C4-Bb5, L'ho perduta F4-F5, Porgi amor D4-Ab5. Lisans 2. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 6'da belirtilmektedir.

Tablo 6

2. Sınıftaki Erkek Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	F. Schubert	Ihr bild	7 kez
2.	W.A. Mozart	Notte giorno faticar	6 kez
3.	F. Schubert	Der Leiermann	5 kez
4.	W.A. Mozart	Deh vieni alla finestra	5 kez
5.	G.F. Handel	Ombra mai fu	5 kez

Tablonun 2. ve 4. sırasında yer alan eserlerin W.A. Mozart'ın bestelediği Don Giovanni operasında yer alan erkek karakterlere ait aryalar olduğu görülmektedir. Tablonun 1. ve 3. sırasında yer alan eserler ise lied formundadır. Ses aralıkları bağlamında incelendiğinde Notte giorno faticar A3-C4, Deh vieni alla finestra D3-E4, Ombra mai fu C3-F4 aralıkları karşımıza çıkmaktadır.

3.4. 3. Sınıf

56'sı kadın ve 53'ü erkek olmak üzere toplamda 109 lisans 3. sınıf öğrencisi tarafından hazırlanmış sınav programlarının içerdiği verilere göre seslendirilen toplam eser sayısı 315'tir. Bu eserlerin 98'i vize sınavlarında, 217'si ise final sınavlarında seslendirilmiştir. Lisans 3. sınıfta öğrenim gören kadın öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 7'de belirtilmektedir.

Tablo 7

3. Sınıftaki Kadın Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	W.A. Mozart	Deh vieni non tardar	9 kez
2.	G. Puccini	O mio babbino caro	4 kez
3.	A. Dvořák	Als die alte mutter	4 kez
4.	C.W. Gluck	O del mio dolce ardor	4 kez
5.	W.A. Mozart	Porgi amor	3 kez

Tablo incelendiğinde 1. ve 5. sırada yer alan eserlerin W.A. Mozart'ın Figaro'nun Düğünü operasında yer alan kadın karakterlere ait aryalar oldukları ortaya çıkmaktadır. Ses aralıkları bağlamında incelendiğinde Deh vieni non tardar A3-A5, O mio babbino caro Eb4-Ab5, Porgi amor D4-Ab5 biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Lisans 3. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 8'de belirtilmektedir.

Tablo 8

3. Sınıftaki Erkek Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	W.A. Mozart	Madamina, il catalogo e questo	4 kez
2.	C. Monteverdi	Lasciatemi morire	4 kez
3.	W.A. Mozart	Deh vieni alla finestra	4 kez
4.	G.F. Handel	Ombra mai fu	3 kez
5.	G. Rossini	La calunnia	3 kez

Tabloya göre 1. ve 3. sırada yer alan eserlerin W.A. Mozart'ın Don Giovanni operasında yer alan erkek karakterler için bestelenmiş ariyalar olduğu gözlemlenmektedir. Tabloda yer alan Madamina, il catalogo è questo ve La calunnia ariyaları bas ve bas bariton sesler için; Deh vieni alla finestra ise bariton ses için bestelenmiş ariyalardır. Ombra mai fu eseri ise barok ariya formunda ve orijinal olarak kastrato ses için yazılmıştır. Ancak günümüzde kastrato ses bulunmadığı için bu eser tenorlar veya baritonlar tarafından da icra edilebilmektedir. Ses aralıkları bağlamında incelendiğinde eserlerin A3-F4 aralığını aşmadığı görülmektedir.

3.5. 4. Sınıf

44'ü kadın 38'i erkek olmak üzere toplamda 82 Lisans 4. Sınıf öğrencisi tarafından hazırlanmış sınav programlarının içerdiği verilere göre seslendirilen toplam eser sayısı 281'dir. Bu eserlerin 84'ü vize sınavlarında, 197'si ise final sınavlarında seslendirilmiştir. Lisans 4. sınıfta öğrenim gören kadın öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 9'da belirtilmektedir.

Tablo 9

4. Sınıftaki Kadın Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	S. Ada	Ninni	7 kez
2.	W.A. Mozart	Deh vieni non tardar	5 kez
3.	F. Schubert	Auf dem wasser zu singen	4 kez
4.	R. Schumann	In der Fremde	4 kez
5.	G. Puccini	O mio babbino caro	4 kez

Lisans 4. Sınıf müfredatında Türkçe eser icra edilmesi zorunluluğu bulunmasının etkisiyle tablonun ilk sırasında Selman Ada'nın Ali Baba ve Kırk Haramiler operasında yer alan Nurcihan'ın ariyasının yer aldığı görülmektedir. Ses aralıkları bağlamında incelendiğinde Ninni Db4-Bb5, Deh vieni non tardar A3-A5 ve O mio babbino caro Eb4-Ab5 biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Lisans 4. sınıfta öğrenim gören erkek öğrencilerin en çok seslendirdikleri ilk 5 eser Tablo 10'da belirtilmektedir.

Tablo 10

4. Sınıftaki Erkek Öğrenciler Tarafından En Çok Seslendirilen İlk 5 Eser

Sıra	Besteci	Eser	İcra Sayısı
1.	S. Ada	Abdullah'ın Ariyası	5 kez
2.	J.S. Bach	Jesus unser tröst und leben	4 kez
3.	W.A. Mozart	Se vuol ballare	3 kez
4.	W.A. Mozart	Aprite un po'quegli occhi	3 kez
5.	G. Donizetti	Come paride vezzoso	3 kez

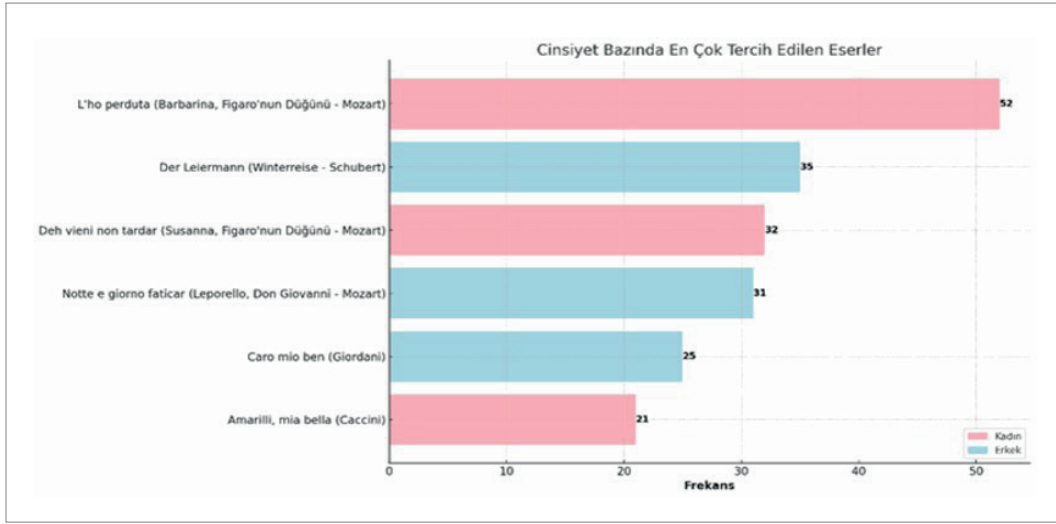
Müfredatta yer alan Türkçe eser icra edilmesi zorunluluğunun da etkisiyle tablonun ilk sırasında Selman Ada'nın Ali Baba ve Kırk Haramiler operasından Abdullah'ın aryanının bulunduğu görülmektedir. Bunun dışında listede yine W.A. Mozart'ın Figaro'nun Düğünü operasında yer alan baş karakter Figaro karakterine ait iki aryanın bulunduğu göze çarpmaktadır. Listedeki yer alan tüm eserlerin bariton ses için bestelenmiş olması dikkat çekicidir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Ulaşılan bulgular W.A. Mozart'ın Figaro'nun Düğünü operasında yer alan kadın karakter Barbarina'ya ait L'ho perduta isimli eserin 52 kez, F. Schubert'in Winterreise adındaki lied serisinin en son eseri olan Der Leiermann başlıklı eserin 35 kez, W.A. Mozart'ın Figaro'nun Düğünü operasında yer alan bir diğer kadın karakter Susanna'ya ait Deh vieni non tardar isimli aryanın 32 kez, yine W.A. Mozart'ın bir başka operası olan Don Giovanni'de yer alan erkek karakter Leporello'ya ait Notte giorno faticar isimli aryanın 31 kez ve T. Giordani'nin bestelediği antik arya Caro mio ben isimli eserin ise 25 kez seslendirildiğini ortaya koymaktadır. Cinsiyet bazında en çok tercih edilen sınav parçaları Şekil 2'de belirtilmektedir.

Şekil 2

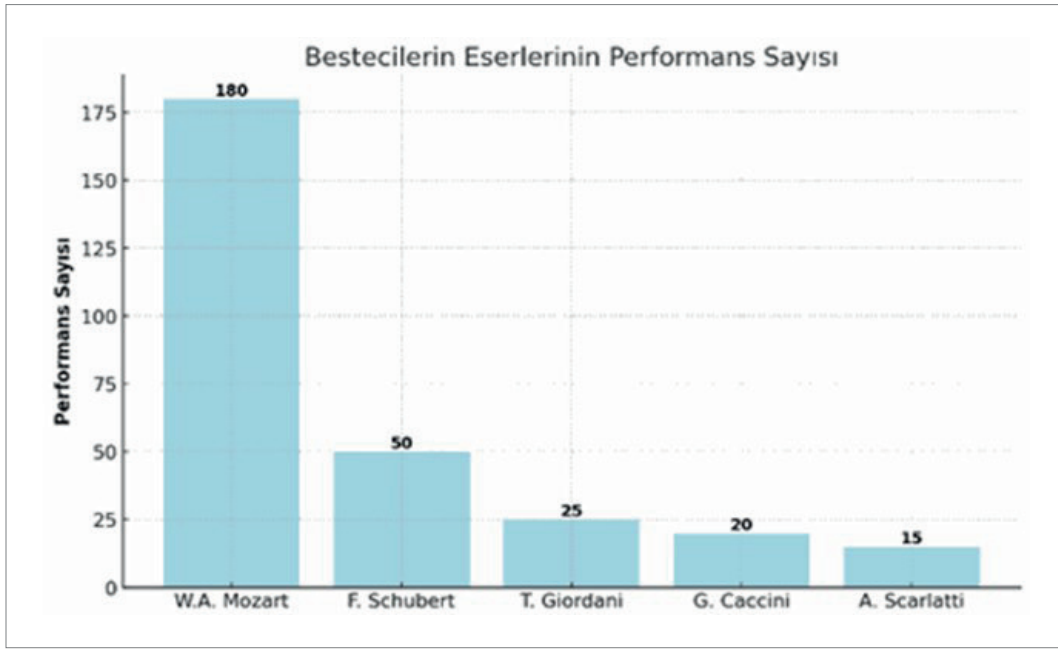
Cinsiyet Bazında En Çok Tercih Edilen Sınav Parçaları

Belirtilen eserler sınıf bazında ele alındığında bu eserlerin en çok Hazırlık, 1. Sınıf ve 2. Sınıf bazında tercih edildikleri görülmektedir. Sınıf bazında en fazla sayıdaki verinin bu üç sınıftan elde edilmiş olması ulaşılan bulguların geçerliğini yükseltmektedir. Zira sınıf ve cinsiyet bazında en anlamlı ve geçerli bulgulara başlangıç seviyesi ve 2. sınıftan elde edilen veriler aracılığıyla ulaşılmaktadır.

Ulaşılan rakamlar eserlerin tercih edilme nedenlerini anlamak amacıyla daha yakından incelendiğinde sıklıkla tercih edilen eserlerin ezgisel bir yapıya sahip oldukları ve yazıldıkları ses aralığının yaklaşık 1 oktav civarında olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ezgisel yapının eserin öğrenim sürecini kolaylaştırması, eserin icrasını daha çekici hale getirmesi ve bu eserlerin orta ses aralığında bestelenmiş olmaları gibi unsurlar aynı zamanda bu eserlerin tercih edilme nedenlerini de ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulguların ışığında W.A. Mozart'ın eserlerinin baskın bir biçimde daha çok tercih edildiği anlaşılmaktadır. Detaya inilecek olursa W.A. Mozart'ın özellikle Figaro'nun Düğünü ve Don Giovanni operalarında yer alan aryanın daha sık tercih edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda W.A. Mozart'ın özellikle Figaro'nun Düğünü ve Don Giovanni operalarının, şan eğitimi konusunda önemli bir referans noktası olduğu düşünülebilir. Eserleri en çok tercih edilen bestecilerin isimleri Şekil 3'te belirtilmektedir.

Şekil 3*Eserleri En Çok Tercih Edilen Besteciler*

Bulgular, en çok karşılaşılan ses renklerini anlamaya yönelik olarak arylar bazında değerlendirildiğinde kadın öğrencilerin baskın bir biçimde soprano arylarını, erkek öğrencilerin ise bariton arylarını icra etmiş oldukları anlaşılmaktadır. Bu bulgu öğrencilerin çoğunluğunun soprano ve bariton olduğunu, tenor, bas ve mezzosoprano ses türlerine sahip öğrencilerin daha az sayıda olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, sınav repertuarlarının belirlenmesinde sınavın yapıldığı kurumun müfredatında yer alan eser türü ve sayısının, öğrencinin ses türünün, öğrencinin teknik ve müzikal kapasitesinin, eserin bestelendiği ses aralığı ve genişliğinin yanı sıra eserin ezgiselliği ve kolay akılda kalıcılığı gibi faktörlerin de etkili olabileceği gözlemlenmiştir.

Ulaşılan bulguların ışığında öğrencilerin sınıf düzeyleri, cinsiyetleri ve sınav repertuarına yönelik tercihleri arasında belirgin bir korelasyon bulunduğu anlaşılmaktadır. Başlangıç seviyesindeki öğrencilerin cinsiyet değişkenine bağlı olarak belirli eserlere açık bir şekilde yönelim gösterdiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencinin sınıf seviyesi arttıkça müfredatla paralel bir biçimde eserlerin zorluk seviyelerinin de arttığı gözlemlenmiştir. Repertuar tercihi yapılırken öğrenilmesi ve icrası görece daha kolay eserlere öncelik verildiği ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın bulguları bağlamında opera öğrencilerinin sınav repertuarlarında yer alması için önerilebilecek belirli eserler ön plana çıkmıştır. Bu eserler alanda uzman kişiler tarafından da bilinen eserlerdir. Bununla birlikte ön plana çıkan bu eserlerin farklı kurumlarda yapılan sınavlarda da sıklıkla tercih edildiği gözlemlenmektedir. Bu bağlamda adı geçen eserlerin öğrencilerin sınav repertuarları için önerilebilecek eserler arasında ilk sıralarda yer aldıkları anlaşılmaktadır.

Ancak, repertuarın belirlenmesi sürecinde seçilen eserlerin zorluk seviyelerinin öğrencinin teknik ve müzikal becerilerinin gelişimi oranında artması gerektiği gözden kaçırılmamalıdır. Zira repertuar seçiminde eserin basit olması ve kolay öğrenilebilmesi gibi unsurlara öncelik verilmesi öğrencilerin ileri düzeyde bir performansa ulaşmalarını engelleyen bir unsur olarak karşımıza çıkabilecektir. Dolayısıyla şan eğitimcilerinin sınav repertuarını belirlerken öğrencinin teknik ve müzikal ifade becerilerini destekleyecek zorluktaki eserleri seçmelerinin pedagojik açıdan daha verimli sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte Türkiye’de bulunan farklı konservatuvarlarda uygulanmakta olan sınav müfredatlarının farklılıklar gösterebileceği de unutulmamalıdır. Örneğin bir kurumun sınav müfredatında başlangıç seviyesindeki öğrenciye verilen bir eser bir başka kurumun üçüncü sınıf seviyesinde de icra edilebilmektedir. Ayrıca her bir kurumun sınav değerlendirme yaklaşımları arasında da farklılıklar bulunabilmektedir. Bu anlamda öğrencilerin teknik ve müzikal gelişimlerini mümkün olan en verimli biçimde destekleyebilecek pedagojik yaklaşım stratejilerinin belirlenmesi hem repertuvar belirlenmesi süreçlerinde hem de değerlendirme süreçlerinde karşılaşılabilecek farklılıkların en aza indirilmesi ve Türkiye’de verilen şan eğitiminin daha yüksek bir standarda ulaşması bakımından önemli görülmektedir.

Bununla birlikte şan eğitmenlerinin kurum tarafından belirlenen sınav müfredatında yer alan eser havuzu içinden yalnızca bildikleri ve hâkim oldukları belirli parçaları seçmeye yönelmeleri de eğitim sürecinin verimini düşürebilecek bir başka unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira sadece belirli bazı eserlerin sıklıkla çalışılması yalnızca öğrencinin değil aynı zamanda şan eğitmeninin de perspektifini daraltacağı açıktır. Bu anlamda repertuvar seçim süreci üzerinde belirleyici olması gereken temel unsurların repertuvar çeşitliliğinin mümkün olduğunca zengin tutulması ve repertuvar seçim sürecinin pedagojik yaklaşım çerçevesinde ilerletilmesi olduğu düşünülmektedir. Zira repertuvar seçimi öğrencinin gelişimini doğrudan etkileyen oldukça önemli bir süreçtir. Bu nedenle repertuvar seçim sürecinde titiz davranılması ve öğrencinin hem teknik hem de müzikal gelişimine olumlu yönde katkıda bulunacak nitelikte eserlerin pedagojik bir yaklaşım çerçevesinde dikkatle seçilerek belirlenmesi önemli görülmektedir.

Bu çalışmanın sonuçları, Türkiye’deki opera eğitimi literatürüne katkı sağlarken, benzeri araştırmalar için bir referans noktası oluşturacaktır. Bu çalışmada yalnızca belirli bir kurumun değişkenleri çerçevesinde ulaşılan bulgular analiz edilmiştir. Dolayısıyla farklı kurumlarda yapılacak çalışmaların repertuvar eğilimleri hakkında daha geçerli ve genel sonuçlar sağlayacağı ve müfredatlar arası farkların anlaşılmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Böylelikle öğrencilerin teknik ve müzikal gelişimlerini daha verimli bir biçimde destekleyebilecek yenilikçi eğitim yaklaşımlarının geliştirilmesi mümkün olacaktır.

Etik kurul onayı

Çalışma, Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından onaylanmıştır (tarih: 11.01.2024, sayı: 649947).

Yazarlık katkısı

Çalışmanın tasarımı ve konsepti: FA; verilerin toplanması: FA; sonuçların analizi ve yorumlanması: FA; çalışmanın yazımı: FA. Tüm yazarlar sonuçları gözden geçirmiş ve makalenin son halini onaylamıştır.

Finansman kaynağı

Yazarlar, çalışmanın herhangi bir finansman almadığını beyan etmektedir.

Çıkar çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Ethical approval

The study was approved by Anadolu University Social Sciences and Humanities Scientific Research and Publication Ethics Committee (date: 11.01.2024, number: 649947).

Author contribution

Study conception and design: FA; data collection: FA; analysis and interpretation of results: FA; draft manuscript preparation: FA. All authors reviewed the results and approved the final version of the article.

Source of funding

The authors declare the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKLAR

- Aksen, K. (2021). Konservatuvarlarda verilmekte olan ses eğitiminin müzik türleri açısından değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 75-93. <https://doi.org/10.36442/2021.37>
- Baydağ, C. (2020). Ses eğitiminde repertuvar seçiminin önemi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 387-398. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.472857>

- Ertekin, S. (2007). *Türk Operası'nın gelişim süreci* (Tez No.211028) [Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Evren, G. F. (2018). Yükseköğretim Kurumları'nda ses eğitimi derslerine yönelik L1 seviyesinde yeni bir öğretim programı önerisi: "Ses eğitimine giriş". *European Journal of Educational & Social Sciences*, 3(2), 197-213.
- Kudret, H. ve Temiz, E. (2017). Bireysel ses eğitimi derslerinde kullanılan repertuarın incelenmesi. *Fine Arts (NWSAFA)*, 12(4), 299-310. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.4.D0208>
- Mimaroğlu, İ. (1995). *Müzik tarihi* (5. bs.). Varlık Yayınları.
- Özkut, B. (2015). *Türkiye'deki opera/şan eğitiminde başlangıç düzeyi ses eğitimi yaklaşımları* (Tez No.384078) [Sanatta yeterlilik tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Shakespeare, W. (1909). *The art of singing*. Metzler & Co.Ltd.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Şakalar, A. ve Sağer, T. (2018). Türkiye'deki şan öğretiminde modernleşme ve yerellik. *International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art*, 3(6), 1-9.
- Töreyn, A. M. (1998). *Türkiye Türkçesi dil bilgisi yapısının şan eğitimi amaç, ilke ve teknikleri açısından incelenmesi* (Tez No. 76396) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Töreyn, A. M. (2021). *Ses eğitiminde metot ve uygulama*. Akademisyen Kitabevi A.Ş.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The study aims to investigate the influence of gender and class factors on the selection processes of vocal exam repertoires. The study assumes that gender and class elements play a significant role in the formation of vocal exam repertoires. It seeks to answer the question: What factors influence the selection of exam repertoires for vocal exams? Is there a significant relationship between students' gender and class level and their repertoire preferences? Can recommendations for pieces be made based on the study's findings?

This study's contribution to the literature on vocal education within conservatory-level opera programs in Turkey is considered crucial, as academic research in this area is limited in Turkey. The study aims to enhance the understanding of the vocal training process in Turkey, enrich its dynamics, and enable more effective management. It is expected that this study will fill a significant gap in the literature.

The literature review indicates a scarcity of studies on vocal education processes in conservatory-level opera departments in Turkey. Kudret and Temiz (2017) found that students' technical knowledge, musical talents, and intonation skills significantly influence repertoire choices in vocal training courses in music education departments in Turkey. Evren (2018) provided curriculum recommendations for voice training courses in the music departments of fine arts faculties in Turkey. Şakalar and Sağer (2018) analyzed the historical development of vocal education in Turkey and concluded that studying Turkish works is essential to expand from local to universal. Baydağ (2020) highlighted the significance of repertoire selection in voice training and the need to discover new materials suitable for students' development. The author noted that research on the subject is limited.

Examining the works included in the exam repertoires for vocal exams in conservatory-level opera departments in Turkey through the lens of class and gender can contribute to the process of identifying works that can more effectively support students' technical and musical development. The study presents findings indicating that gender and class-based preferences significantly impact repertoire selection processes in the field of opera and vocal education in Turkey. The study provides valuable data for educators and policymakers to inform future steps in this field.

2. Method

The study focuses on opera departments at the conservatory level in Turkey. Due to the impossibility of providing information on all the pieces performed in vocal exams by all students who have studied and are studying in these institutions to date, a sample has been selected, and only the vocal exam programs of this

institution have been examined. It is assumed that the findings obtained through the selected sample are suitable for making generalizations about the universe.

The study analyzed 623 exam programs prepared between 2008 and 2023, proportionally distributed over a 15-year period. The programs contained the names of 1518 pieces performed by 127 students.

The exam programs were accessed through faculty member interviews and permissions, using a descriptive analysis approach. All programs were examined individually, and those that did not contain information relevant to the study were excluded. The raw data was compiled into a single spreadsheet using Microsoft Excel for analysis. The top five most frequently performed pieces, based on class and gender, were listed. To enhance clarity, the findings are also presented in tables and graphs.

3. Findings, Discussion and Results

The results suggest a clear preference for the compositions of W.A. Mozart and F. Schubert in vocal training. No gender differences were found in these preferences. Additionally, certain arias from Mozart's *Don Giovanni* and *The Marriage of Figaro* are frequently selected, emphasizing the importance of Mozart's works in this process. Furthermore, the study revealed that female students at the Preparatory and Bachelor's 1st Year level tend to perform G. Caccini's 'Amarilli' more frequently, while male students at the same level prefer F. Schubert's 'Der Leiermann'. In comparison to similar studies, it is evident that the vocal education repertoire in Turkey aligns with international standards, but it places excessive emphasis on certain composers.

The study's analysis and comparisons revealed that the most frequently chosen pieces had a 1-1.5 octave range and a melodic, memorable structure. Learning and performing pieces with these qualities is easier and more appealing for students. Furthermore, these pieces offer pedagogical advantages for learning musical expression and singing dynamics.

Regarding the findings, the most commonly selected works of W.A. Mozart provide students with rich educational material, not only in terms of vocal ranges but also in execution dynamics and richness of expression. The works of another frequently chosen composer, F. Schubert, offer students a more sophisticated musical expression experience in the context of lied form and Schubert's musical approach. These variables provide students with the chance to enhance their musical expression and emotional communication skills while also developing their technical abilities.

The study concludes that the selection of exam repertoires for vocal exams in conservatory-level opera departments is influenced by several factors, including the student's gender, class level, vocal characteristics, and capacity for musical expression. It has been observed that students tend to prefer certain pieces based on their gender. Similarly, students at specific class levels also tend to frequently prefer certain pieces.

The study reveals insights into the vocal education process in conservatory-level opera departments and emphasizes the significance of selecting exam repertoires. Based on the findings, the most frequently performed pieces are recommended for inclusion in the exam repertoires of opera students. Therefore, it is recommended that educators and educational institutions prioritize diversity and inclusivity in their repertoire selections and exam curricula. This can have a supportive and diversifying effect on students' artistic journeys.

Additionally, researchers interested in this subject should conduct similar studies in different conservatories in Turkey to allow for comparisons between findings and to draw more valid and reliable conclusions. Taking these findings into account can improve the quality of vocal education in Turkey, enabling Turkish opera and vocal students to make a more effective appearance both nationally and internationally in the future.